

De ger hjälp till ett drogfrött liv

ROSENGÅRD.

För bara några år sedan var Carsten en av Malmös tyngsta heroinister och Greger var fysiskt och mentalt nedkörd efter mer än ett decenniums amfetaminmissbruk. Nu är de drogfröa och driver COMESTA, ett boendekollektiv för missbrukare.

COMESTA, som håller till i en sjurummare ett stenkast från Rosengård Centrum, har öppet hus. Kollektivet, som startades i mars, kommer om någon timme att få besök av politiker, socialtjänstemän och vårdpersonal, och kaffe-bryggaren går på högvarv in i köket.

Carsten och Greger visar oss, inte utan stolthet, runt i den ljusa, välstäda sjurum-maren.

– Det kommer en ny kille snart som skall bo här, säger Carsten och pekar in i ett av sovrummen. De flesta kommer direkt från avgiftningen och har inga egna prylar.

Skynda långsamt

Rummet är enkelt inrett med en säng och en bokhylla. På ena väggen sitter en affisch med valspråk "En sak i taget" och "Det viktigaste först". Rehabilitering handlar om att skynda långsamt.

– Missbrukare är de bäst lämpade för att hjälpa missbrukare, menar Carsten. De kan inte manipulera oss på samma sätt som de kan med en socialarbetare. Vi går inte på lögnerna. Om någon skulle få återfall åker han ut direkt. Vi måste alltid sätta gruppen före individen.

De är mycket nogna med att poängtera att de inte kan erbjuda någon vård eller behandling. Bara hjälp med att utvecklas som människa – till ett drogfrött liv.

För att komma ur ett långvarigt narkotikamissbruk räcker det inte med att bara sluta använda narkotika. Tomrummet efter ruset måste fyllas med någonting nytt och meningsfullt. För Carsten och Greger handlar det om att hjälpa andra – såsom de själva blivit hjälpta.

Sista silen 1994

Carsten tog sin sista sil den 28 november 1994. Samma dag sattes han på flyget till Lissabon och missbrukarkollektivet Patriarche.

Den modell som tillämpas där bygger på hjälp till självhjälp. Alla anställda är före detta missbrukare, och redan efter ett par veckor får de ny-anlända ta ansvar för sig själva och sina kamrater. Varje rehabiliteringshem är i stort sett självförsörjande och inriktat på ett speciellt verksamhetsområde inom vilket missbrukarna får arbeta. Hårt arbete, gemenskap, ansvar och ärlighet är nyckelord.

Fick lägenhet på prov

Carsten återvände till Sverige som drogfri i november 1995. Han anvisades en lägenhet av socialen, men när han skulle flytta in visade det sig vara en knarkarkvart: sprutor på golvet och tabletter i badrumsskåpet.

– Så jag gick upp till MKB och sa som det var: "Jag är en

– Allt missbruk, men särskilt heroin, är oerhört destruktivt för moralen. Man ljuger och stjälar på så sätt ned sina moraliska barriärer, menar Greger (sittande) och Carsten. I COMESTA får missbrukarna lära sig ärlighet igen.

FOTO: THOMAS LÖFVIST

knarkare som lagt av. Har ni någon bostad åt mig?"

Carsten fick en lägenhet på prov. Sedan dess har samarbetet med MKB varit gott, och bolaget hade inga invändningar när Carsten ville dra igång ett missbrukarkollektiv.

När Carsten och Greger nu vill hjälpa andra knarkare tillbaka till ett värdigt liv är Patriarche-modellen en av förebilderna.

Räddade från död

En annan är det så kallade tolvstegsprogrammet, som 1992 sannolikt räddade Greger från en för tidig död.

– Jag började röka opium redan 1969, när jag gick på sjön. När jag gick i land blev det morfinbas, och ett tag senare upptäckte jag amfetaminet. I början av 90-talet hade jag någonstans accepterat att jag skulle dö i missbruket. Men så kände jag en tjej som gick igenom tolvstegsprogrammet

och klarade sig, så jag beslutade mig för att prova.

Vari de tolv stegen består vill varken Greger eller Carsten berättat. Sådana är reglerna: programmet skall bara kännas till av dem som genomgår det.

Sammanhållning viktig

Sammanhållningen är viktig i COMESTA. Varje morgon äter de frukost tillsammans och varje kväll sätter de sig och diskuterar dagen som gått.

– Vi behöver varandra, säger Carsten. Greger kan bara se kanske 30 procent av sig själv. De övriga 70 procenten ser vi andra.

– Sedan är det ett bra tillfälle att lära sig att ge och ta kritik. Många missbrukare kan inte det, menar Greger.

De talar mycket om vikten av att ta bort knarkarattityden.

– Allt missbruk, men sär-

skilt heroin, är oerhört destruktivt för moralen. Man ljuger och stjälar och bryter på så sätt ned sina moraliska barriärer, menar Greger. I COMESTA får missbrukarna lära sig ärlighet igen.

Rehabiliteringen handlar dock inte bara om att ta bort och bryta ned beteenden. Den typiska missbrukaren har också positiva, användbara egenskaper, som till exempel kreativitet. Den uppfinningsrikedom som knarkaren utnyttjar för att få tag på droger kan ju också användas i ett gott syfte, menar Greger och Carsten.

Målet är hundra

Just nu har COMESTA bara plats för fem missbrukare. Carsten vill utöka målet är att ha mellan femtio och hundra personer sysselsatta i produktion och utbildning.

– Vi vill skaffa ett hus på landet, med bilverkstad och

grönsaksodlingar, säger han.

Föreläsningar om missbruk och rehabilitering är en annan möjlig inkomstkälla.

Trots att både socialtjänsten och frivårdsmyndigheten är mycket positiva till COMESTA har projektet inte någon officiell status. Carsten och Greger får inga bidrag för sin verksamhet, och kollektivets gäster får själva söka sina bidrag för att klara hyra och uppehälle.

"Positivt bemötta"

– Vi blir väldigt positivt bemötta av alla myndigheter, men de vet nog inte riktigt vad de skall göra med oss, säger Greger. Vi vill ju driva den här verksamheten på våra egna villkor. De ser att det går bra men frågan är om de kan stödja oss ekonomiskt utan att gå in och styra verksamheten.

JOHAN KRETZ